

A Model of Teacher Development to Promote Active Learning Management of Teachers that Affects Students' Learning Achievement

Kingdaw Nittayapaiboon

Director of the Pak Thong Chai District Learning Promotion Center, Thailand

E-mail: Kingdaw538@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-2494-8125>

Received 28/08/2025

Revised 20/09/2025

Accepted 31/10/2025

Abstract

Background and Aims: This research examines a model of teacher development to promote active learning management and its effects on students' learning achievement at the Pak Thong Chai District Learning Promotion Center. The objectives of the study are: (1) to examine basic information regarding the causes, problem-solving approaches, and needs for teacher development; (2) to develop a teacher development model that promotes active learning management affecting students' learning achievement; and (3) to investigate the results of implementing the teacher development model. This study employed an action research approach.

Methodology: The researcher defined the scope and implementation of the study as follows: The population in this research consisted of 24 teachers from the Pak Thong Chai District Learning Promotion Center, selected through purposive sampling, and students from the Center in the first semester of the academic year 2023 (1/2566), totaling 1,587 students, including 32 at the primary level, 610 at the lower secondary level, and 945. In the second semester of the academic year 2023 (2/2566), there were 1,635 students: 29 at the primary level, 625 at the lower secondary level, and 981 at the upper secondary level, also selected through purposive sampling. Data were analyzed using basic statistics, including percentages, means, standard deviations, and content analysis.

Results: Findings from Objective 1 indicated that teaching practices were not aligned with the institution's goals, as the learning management system did not meet learners' needs and teachers lacked suitable techniques and processes. It was suggested that teacher development should focus on workshops and follow-up supervision through Professional Learning Communities (PLC). The analysis of needs revealed that the necessity for teacher development to promote Active Learning was low in the current situation ($\mu = 2.33$, $\sigma = 0.94$) but highest in the expected condition ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.49$), especially in teacher development methods, Active Learning management, and supervision. Findings based on Objective 2 revealed that a teacher development model and supporting documents were developed through expert seminars and consensus validation, showing quality and appropriateness for

practical use. Findings based on Objective 3 showed that the implementation of the teacher development model to promote Active Learning yielded excellent results. Teachers' teaching behaviors were rated at an excellent level. Student achievement met or exceeded the 80% passing criteria, and student satisfaction with Active Learning instruction was at the highest level ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.79$). Likewise, teacher satisfaction with the development model was also at the highest level ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.50$).

Conclusion: The teacher development for promoting active learning at the Pak Thong Chai District Learning Promotion Center demonstrated a high level of necessity, consistent with both the current and expected operational conditions. The developed model comprised complete components and was validated for accuracy, appropriateness, feasibility, and usefulness, receiving certification from experts.

Keywords: Teacher Development Model; Active Learning; Students' Learning Achievement

รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

กิ่งดาว นิตยไพบูลย์

ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปักธงชัย

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปักธงชัย ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ระเบียบวิธีการวิจัย: ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยและการดำเนินงานวิจัย ดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปักธงชัย จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และผู้เรียนศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปักธงชัย ภาคเรียนที่ 1/2566 จำนวน 1,587 คน ดังนี้ ระดับประถมศึกษา จำนวน 32 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 610 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 945 คน ภาคเรียนที่ 2/2566 จำนวน 1,635 คน ดังนี้ ระดับประถมศึกษา จำนวน 29 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 625 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 981 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย: ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการดำเนินการปัจจุบันและสภาพการดำเนินการที่คาดหวังเกี่ยวกับการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พบว่า สภาพการดำเนินการปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ขณะที่สภาพการดำเนินการที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานในปัจจุบันยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ควรจะเป็น และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาในทุกด้าน เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครู สามารถเรียงลำดับความสำคัญได้ ดังนี้ 1) ด้านวิธีพัฒนาครู 2) ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และ 3) ด้านการนิเทศ การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผลการพัฒนารูปแบบ พบว่า รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารประกอบการใช้รูปแบบ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษา) และคู่มือการจัดการเรียนรู้

เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับครู) ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และประโยชน์ในการใช้จริง และได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ และการศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผลการศึกษา พบว่า หลังการใช้รูปแบบการพัฒนาครู ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับสูงมาก และมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับดีเยี่ยม ขณะที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี (3 ขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 84.24 ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ นอกจากนี้ครูและผู้เรียนยังมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และต่อรูปแบบการพัฒนาครู รวมถึงเอกสารประกอบ ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการพัฒนาครูที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของครูและผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีคุณภาพ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

สรุปผล: การพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปทุมธานี มีความต้องการจำเป็นสูงและสอดคล้องกับสภาพการดำเนินงานทั้งปัจจุบันและที่คาดหวัง รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบครบถ้วนและผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ โดยได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาครู; การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning); ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) ได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และด้านการจัดการศึกษา (Aspirations) มุ่งเน้น ให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ ภายใต้ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและสามารถปรับตัวให้สอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560 : 15) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 ได้ระบุว่าการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การแก้ปัญหา ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ตลอดจนฝึกการอ่าน การคิด การลงมือปฏิบัติ และพัฒนาความรู้ในสาระต่าง ๆ อย่างสมดุล พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ รวมทั้งจิตสภาวะแวดล้อม และสื่อการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบ้าน สถานศึกษา และชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561 : 6-18) กำหนดกลยุทธ์การพัฒนา โดยมุ่งเน้น การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 การปลูกฝังค่านิยมแห่งชาติและความรับผิดชอบต่อสังคม การเสริมสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน การส่งเสริมทักษะด้านอาชีพและสุขภาพ การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมถึง การสนับสนุนผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ

และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อปรับประสบการณ์ การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ซึ่งแนวทางดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ บนพื้นฐานขององค์ความรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยจะมีนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาการศึกษาที่ชัดเจน และครอบคลุม แต่ในทางปฏิบัติยังพบปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ของครูที่ยังไม่บรรลุตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ครูจำนวนไม่น้อยยังขาดทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน การพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการศึกษาและพัฒนาอย่างเหมาะสม เพื่อให้ครูมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับนโยบายและบริบททางการศึกษา ในปัจจุบัน ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพครู และได้กำหนดแนวนโยบายและแนวทางในการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

สอดคล้องกับแนวนโยบายของหน่วยงานระดับชาติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565 : 30) ระบุว่าครูและบุคลากร ต้องมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการนำกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสมรรถนะหลัก และเพิ่มคุณภาพการปฏิบัติงานของครู สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556 : 1) จากงานวิจัยของหน่วยงานภาครัฐ ระบุว่าระบบการพัฒนาครูยังขาดความชัดเจน และวิธีพัฒนาครูยังไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและบริบทของสถานศึกษา ส่งผลให้ครูจำนวนมากไม่สามารถนำไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างแท้จริง โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (2562 : 12) ได้ให้แนวทางการพัฒนาครูโดยมุ่งเน้น “สมรรถนะหลักของครู” (Core Competencies) ซึ่งครอบคลุมการออกแบบการเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล ตลอดจนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่ได้รับ การยอมรับอย่างกว้างขวางในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อผู้เรียนในยุคปัจจุบัน จากปัญหาดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงการศึกษา โดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อประกันคุณภาพของการพัฒนาครูให้เกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

อีกทั้ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562 : 5) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน การเรียนรู้ ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง เน้นการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การเรียนรู้จากประสบการณ์ และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ในบรรยากาศของการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Meyers & Jones (1993 : 20) ที่อธิบายว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้คิดวิเคราะห์ลงมือทำ และสะท้อนผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและครู ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย โดยวิชา เล่าเรียนดี, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2560 : 65-68) เสริมว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกลยุทธ์การสอน ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ โดยณิธดา เวชญาณลักษณ์ (2561 : 80-81) กล่าวเพิ่มเติมว่า ครูผู้สอนควรมีอิสระ ในการเลือกใช้รูปแบบ และวิธีการจัดการ

เรียนรู้เชิงรุกที่เหมาะสมกับบริบทของชั้นเรียน และสาระ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมี คุณภาพ และสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้ ดังนั้น การพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา จาก แนวคิดและงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีบทบาทสำคัญใน การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งครูในฐานะผู้ออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่าง เป็นระบบ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีคุณภาพ และนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ ทางเรียนของผู้เรียน ที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียน และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ 3 ขั้นตอน คือ
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียน และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

1. ความหมายและแนวคิดของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยผู้เรียนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับความรู้แบบ *passive* แต่ต้องมีบทบาทในการคิด วิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติ ขณะที่ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ของการเรียนรู้ (Meyers & Jones, 1993) แนวคิดนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีสร้างเสริม (constructivism) ที่เชื่อว่าผู้เรียนสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์ตรง

2. หลักการสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก

หลักการสำคัญของ Active Learning คือการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหา ครู และเพื่อนร่วมชั้น ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอภิปรายกลุ่มย่อย การแก้ปัญหา การเรียนรู้แบบโครงงาน (project-based learning) และการใช้กรณีศึกษา (case study) (Bonwell & Eison, 1991) วิธีการเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับชีวิตจริงได้ดียิ่งขึ้น

3. ประโยชน์ทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

งานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่า Active Learning ส่งผลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยช่วยเพิ่มพูนการจดจำความรู้และการทำความเข้าใจเชิงลึกมากกว่าการเรียนการสอนแบบบรรยาย (Freeman et al., 2014) นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ (critical thinking) และการแก้ปัญหา (problem solving) ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21

4. ผลต่อแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

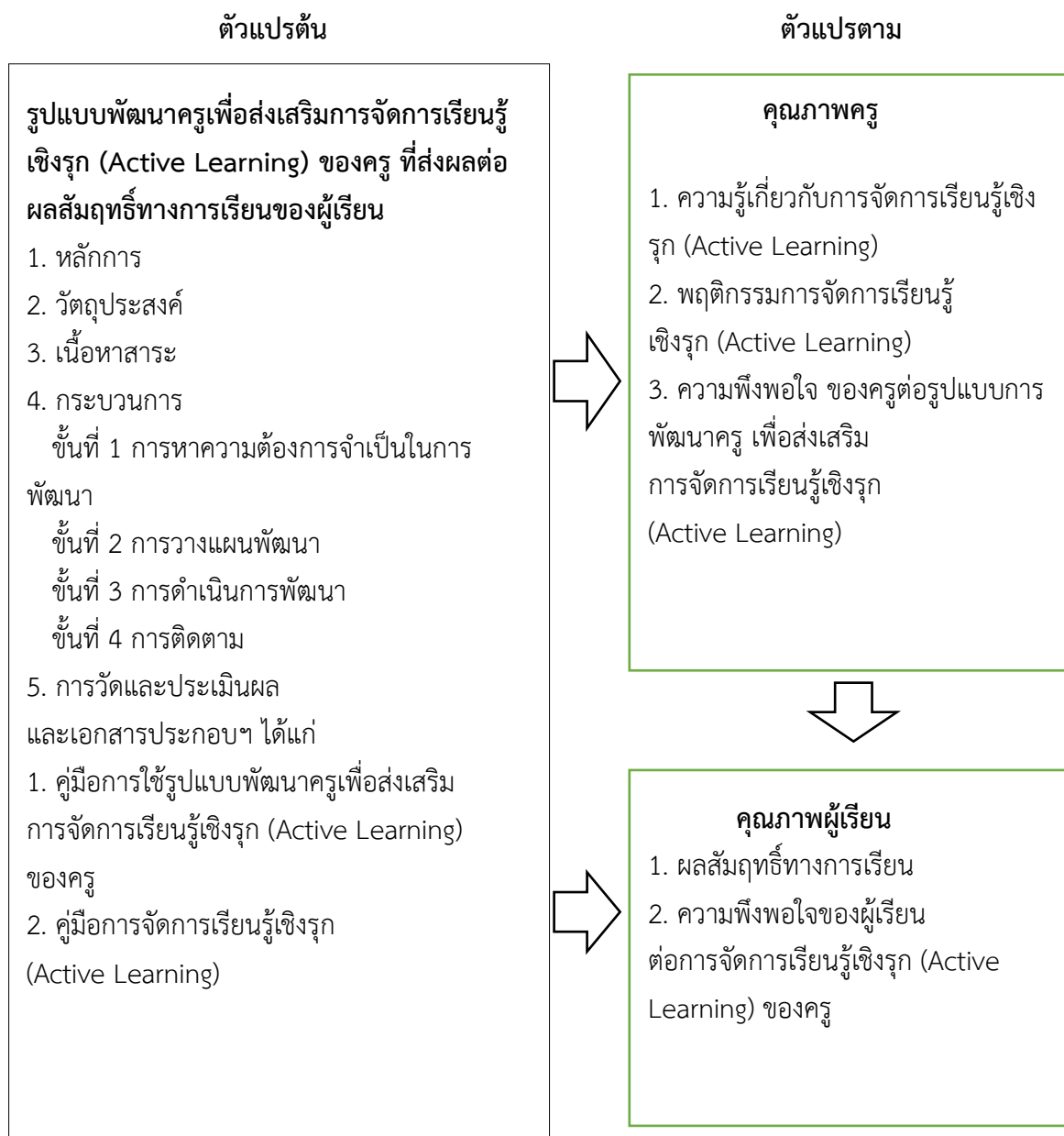
นอกจากผลสัมฤทธิ์เชิงวิชาการแล้ว Active Learning ยังมีผลในการสร้างแรงจูงใจ ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของการเรียนรู้และมีบทบาทในการพัฒนาตนเอง ส่งผลให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างเชิงลึกมากขึ้น (Prince, 2004) การมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องยังช่วยเสริมสร้างทักษะทางสังคม ความมั่นใจ และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้

5. ข้อจำกัดและความท้าทายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

แม้ Active Learning จะมีประสิทธิภาพสูง แต่ก็ยังมีข้อจำกัด เช่น ความพร้อมของครูในการออกแบบกิจกรรม การจัดการชั้นเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมาก และความต้านทานของผู้เรียนที่ยังไม่คุ้นชินกับการเรียนรู้รูปแบบนี้ (Michael, 2006) ดังนั้น การพัฒนาทักษะครูและการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการนำไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จ

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า Active Learning เป็นแนวทางที่ช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติของผู้เรียนอย่างรอบด้าน อย่างไรก็ตาม การนำไปใช้ต้องคำนึงถึงบริบทของชั้นเรียนและความพร้อมของครู เพื่อให้บรรลุผลอย่างแท้จริง (Dema & Tshering, 2020) ดังนั้น การพัฒนาแนวทางและนโยบายที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงมีความจำเป็นในระดับสถานศึกษาและระบบการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

กิจกรรมที่ 1 การศึกษาสาเหตุของปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปทุมชัย จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบบันทึกการประชุมระดมสมอง (Brainstorming) การหาสาเหตุของปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อให้ได้สาเหตุของปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Form)

กิจกรรมที่ 2 การศึกษาแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปทุมชัย จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบบันทึกการประชุมระดมสมอง การหาแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อให้ได้แนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended Form)

กิจกรรมที่ 3 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครู เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ประชากร ได้แก่ ครูที่ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปทุมชัย จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามการหาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อให้ได้ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

กิจกรรมที่ 1 การสังเคราะห์เอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสังเคราะห์เอกสาร ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบบันทึกสาระสำคัญของเอกสารประกอบด้วย 1) ชื่อเรื่อง 2) ชื่อผู้แต่ง 3) ปีที่พิมพ์ 4) ประเภทเอกสาร (แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย) 5) สาระสำคัญของเอกสาร 6) ผลการวิเคราะห์

กิจกรรมที่ 2 การประชุมสัมมนาวิชาการ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการประชุมสัมมนาวิชาการ เพื่อให้ได้กรอบร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีลักษณะเป็นการเติมข้อความในช่องว่าง

กิจกรรมที่ 3 การยกร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบตรวจสอบความถูกต้องร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) (พรณี ลิกิจวัฒน์, 2559 : 195)

กิจกรรมที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการ

เรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและเอกสารประกอบประกอบด้วย 4 กิจกรรมย่อย ดังนี้

กิจกรรมย่อยที่ 4.1 การตรวจสอบความถูกต้องร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบกลุ่มเป้าหมายที่ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และประโยชน์ของร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ

กิจกรรมย่อยที่ 4.2 การตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และประโยชน์ของร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ใช้ในฐานะผู้ปฏิบัติของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเมืองนครราชสีมา จำนวน 29 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ท (Likert Scale)

กิจกรรมย่อยที่ 4.3 การสัมภาษณ์ผู้รู้หรือผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้รู้หรือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบประเมินการรับรองร่างรูปแบบพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยผู้รู้หรือผู้ทรงคุณวุฒิและเอกสารประกอบร่างฯ

กิจกรรมย่อยที่ 4.4 การทดลองใช้ (Try out) ประกอบด้วย กิจกรรมย่อย 4 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมย่อยที่ 4.4.1 ผลต่อคุณภาพครู ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ประชากรที่ได้แก่ ครูศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปากช่อง ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบทดสอบความรู้ครูด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

กิจกรรมที่ 4.4.2 ผลต่อคุณภาพครู ด้านพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ได้แก่ ครูศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปากช่อง ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีลักษณะเป็นแบบลงความคิดเห็นสังเกตพฤติกรรมจากการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 2) ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และ 3) ด้านบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

กิจกรรมที่ 4.4.3 ผลต่อคุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ประชากร ได้แก่ ผู้เรียนศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปากช่อง ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1/2565 จำนวน 2,126 คน และภาคเรียนที่ 2/2565 จำนวน 1,254 คน เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ฯ ของผู้เรียน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา

ตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีลักษณะเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน และแบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนของผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบแบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

กิจกรรมที่ 4.4.4 ผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู และความพึงพอใจของครูต่อร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เรียนศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปากช่อง ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1/2565 จำนวน 327 คน และภาคเรียนที่ 2/2565 จำนวน 331 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970 : 607 - 610) และครูศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปากช่อง ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1/2565 จำนวน 25 คนและภาคเรียนที่ 2/2565 จำนวน 25 คน ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู และแบบประเมินความพึงพอใจของครูต่อร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและเอกสารประกอบ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

กิจกรรมที่ 1 ผลต่อคุณภาพครู ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ประชากร ได้แก่ ครูศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปากช่องชัย ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบทดสอบความรู้ครูด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

กิจกรรมที่ 2 ผลต่อคุณภาพครู ด้านพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ประชากรที่ได้แก่ ครูศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปากช่องชัย ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล คือเครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีลักษณะเป็นแบบลงความคิดเห็นสังเกตพฤติกรรมจากการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 2) ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และ 3) ด้านบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

กิจกรรมที่ 3 ผลต่อคุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ประชากร ได้แก่ ผู้เรียนศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปากช่องชัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1/2566 จำนวน 1,587 คน และภาคเรียนที่ 2/2566 จำนวน 1,635 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีลักษณะ

เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน และแบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนของผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

กิจกรรมที่ 4 ผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู และความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เรียนศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปทุมธานี ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1/2566 จำนวน 310 คน และภาคเรียนที่ 2/2566 จำนวน 311 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970 : 607 - 610) และครูศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอปทุมธานี ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1/2566 จำนวน 24 คน และภาคเรียนที่ 2/2566 และภาคเรียนที่ 1/2566 จำนวน 24 คน ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู และแบบประเมินความพึงพอใจของครูต่อร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและเอกสารประกอบร่างฯ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 124) และการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ตามวัตถุประสงค์ รายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 การศึกษาสาเหตุของปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน กิจกรรมที่ 2 การศึกษาแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และกิจกรรมที่ 3 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครู เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) รายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การศึกษาสาเหตุของปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ผลการศึกษาสาเหตุของปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยการประชุมระดมสมอง (Brainstorming) พบว่า

สาเหตุที่ 1 ครูยังไม่ได้รับการอบรมหรือพัฒนาในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การออกแบบการเรียนรู้ให้ตรงกับสถานการณ์ปัจจุบัน และความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

สาเหตุที่ 2 การจัดการเรียนรู้ของครูไม่ตรงกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน ครูขาดความรู้และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

สาเหตุที่ 3 การนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูยังขาดเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีความชัดเจน เหมาะสมที่สามารถสะท้อนผลการพัฒนาครูได้ และขาดความต่อเนื่องในการนิเทศ

กิจกรรมที่ 2 การศึกษาแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ผลการศึกษาแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยการประชุมระดมสมอง (Brainstorming) สรุปแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้

1. ควรมีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาครู จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการพัฒนาครูในเรื่องของการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีคู่มือหรือแนวทางเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อให้ครูได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

3. การนิเทศ ควรมีเครื่องมือการนิเทศที่มีความชัดเจน เหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับสถานศึกษา

กิจกรรมที่ 3 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการดำเนินการปัจจุบัน และสภาพการดำเนินการที่คาดหวัง การพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่า สภาพการดำเนินการปัจจุบันโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.33$, $\sigma = 0.62$) และสภาพการดำเนินการที่คาดหวัง โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.48$) สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินการในปัจจุบันยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ และยังมีความจำเป็นในการพัฒนามากในทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาสภาพการดำเนินการปัจจุบันรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 วิธีการพัฒนาครู โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.05$, $\sigma = 0.58$) ด้านที่ 2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.45$, $\sigma = 0.50$) และด้านที่ 3 การนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.57$, $\sigma = 0.51$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาสภาพการดำเนินการที่คาดหวังรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 วิธีการพัฒนาครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.72$, $\sigma = 0.45$) ด้านที่ 2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.50$) และด้านที่ 3 การนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.49$)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาสภาพการดำเนินการปัจจุบัน และสภาพการดำเนินการที่คาดหวัง การพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาจัดเรียงลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นของการพัฒนา

ครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนพบว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูสามารถเรียงลำดับความสำคัญได้ ดังนี้ 1) ด้านวิธีพัฒนาครู 2) ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และ 3) ด้านการนิเทศ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

ด้านวิธีพัฒนาครู พบว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครู ลำดับแรกคือ การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาชีพครู รองลงมาคือ กิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และอบรมการพัฒนาครูในขณะปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ ตามลำดับ

ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พบว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูลำดับแรกคือ การเลือกใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม รองลงมาคือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้หลากหลายเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ตามลำดับ

ด้านการนิเทศ พบว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครู ลำดับแรกคือ การประเมินผลการนิเทศสามารถสะท้อนผลการพัฒนาครูได้อย่างแท้จริง รองลงมาคือ รูปแบบและเทคนิคการนิเทศที่ใช้ มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู และกระบวนการนิเทศที่ท่านได้รับมีความชัดเจน เป็นระบบและสามารถนำไปใช้พัฒนาได้จริง ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 การสังเคราะห์เอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน กิจกรรมที่ 2 การประชุมสัมมนาวิชาการ กิจกรรมที่ 3 การยกร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ และกิจกรรมที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและเอกสารประกอบ รายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การสังเคราะห์เอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ผลการสังเคราะห์เอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จำนวน 144 รายการ ประกอบด้วย แนวคิด จำนวน 57 แนวคิด ทฤษฎี จำนวน 41 ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 46 เรื่อง ผู้วิจัยมีผลการสังเคราะห์ 3 ประเด็น รายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่ 1 เอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของการพัฒนาครูผลการสังเคราะห์เอกสารที่เป็นแนวคิด 7 แนวคิด ทฤษฎี 2 ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 5 เรื่อง ได้องค์ประกอบของกระบวนการพัฒนาครู 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
3. เนื้อหาสาระของรูปแบบ
4. กระบวนการของรูปแบบ
5. การวัดและประเมินผล

ประเด็นที่ 2 เอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบกระบวนการพัฒนาครู มีผลการสังเคราะห์เอกสารที่เป็นแนวคิด 17 แนวคิด ทฤษฎี 20 ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 16 เรื่อง ได้องค์ประกอบของกระบวนการพัฒนาครู 4 ชั้น ดังนี้

- ชั้นที่ 1 ชั้นการหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา
- ชั้นที่ 2 ชั้นการวางแผนพัฒนา
- ชั้นที่ 3 ชั้นการดำเนินการพัฒนา
- ชั้นที่ 4 ชั้นการติดตามและประเมินผล

ประเด็นที่ 3 เอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีผลการสังเคราะห์เอกสารที่เป็นแนวคิด 20 แนวคิด ทฤษฎี 10 ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 17 เรื่อง ได้องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5 ชั้น ดังนี้

- ชั้นที่ 1 ชั้นกระตุ้นความสนใจ
- ชั้นที่ 2 ชั้นดำเนินกิจกรรม
- ชั้นที่ 3 ชั้นลงมือปฏิบัติ ประยุกต์ใช้ความรู้
- ชั้นที่ 4 ชั้นระดมสมอง เชื่อมโยงปัญหา
- ชั้นที่ 5 ชั้นประเมินผล สะท้อนความรู้

ประเด็นที่ 4 เอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีผลการสังเคราะห์เอกสารที่เป็นแนวคิด 19 แนวคิด ทฤษฎี 9 ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8 เรื่อง ได้องค์ประกอบของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 3 ด้าน ดังนี้

- ด้านที่ 1 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้
- ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้
- ด้านที่ 3 ด้านบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

กิจกรรมที่ 2 การประชุมสัมมนาวิชาการ

ผลการประชุมสัมมนาวิชาการ สรุปประเด็นการพิจารณากรอบรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันในภาพรวมว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่นำเสนอ มีความครบถ้วนชัดเจน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งในด้านหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กระบวนการพัฒนา ตลอดจนแนวทางการวัดและประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ารูปแบบดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง

โดยสรุป ที่ประชุมมีมติเห็นชอบรูปแบบการพัฒนาครูตามโครงสร้างที่เสนอทั้งหมด และเสนอให้สถานให้ศึกษาเพิ่มเติมรายละเอียดหรือไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมเพื่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่อไป

กิจกรรมที่ 3 การยกร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ

ผลการยกร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ

จากการสังเคราะห์ข้อมูลและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้จัดทำร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กระบวนการพัฒนา และการวัดและประเมินผล

เพื่อให้ร่างรูปแบบดังกล่าว มีความเป็นไปได้เป็นรูปธรรม ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารประกอบร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ได้แก่

1. คู่มือการใช้รูปแบบพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษา)
2. คู่มือการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับครู)

กิจกรรมที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ

ผลการตรวจสอบคุณภาพร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ ประกอบด้วย กิจกรรมย่อย 4 กิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรมย่อยที่ 4.1 การตรวจสอบความถูกต้องร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ 2) กิจกรรมย่อยที่ 4.2 การตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และประโยชน์ของร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ 3) กิจกรรมย่อยที่ 4.3 การสัมมนาอิงผู้รู้หรือผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) และ 4) กิจกรรมย่อยที่ 4.4 การทดลองใช้ (Try out) รายละเอียดดังนี้

กิจกรรมย่อยที่ 4.1 การตรวจสอบความถูกต้องร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ

ผลการตรวจสอบความถูกต้องร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ มีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่า ค่าดัชนีความ

สอดคล้อง (IOC) โดยเฉลี่ยรวม เท่ากับ 1.00 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้อผ่านเกณฑ์การผ่าน 0.50 ขึ้นไป คือมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 สามารถใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเอกสารประกอบ ฉบับที่ 1 คู่มือการใช้รูปแบบพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษา) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเฉลี่ยรวม เท่ากับ 1.00 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์การผ่าน 0.50 ขึ้นไป คือมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 สามารถใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเอกสารประกอบ คู่มือการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับครู) พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเฉลี่ยรวม เท่ากับ 1.00 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้อผ่านเกณฑ์การผ่าน 0.50 ขึ้นไป คือมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 สามารถใช้ได้

กิจกรรมย่อยที่ 4.2 การตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และประโยชน์ของร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ

ผลการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและประโยชน์ ของร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ จากผู้ใช้นิรนามผู้ปฏิบัติ ศูนย์การศึกษาอนุรักษนิยมและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมืองนครราชสีมา จำนวน 30 คน รายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบของรูปแบบ พบว่า ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, $SD = 0.33$) ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, $SD = 0.33$) และประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$, $SD = 0.24$)

2. คู่มือการใช้รูปแบบพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษา) พบว่าความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$, $SD = 0.32$) ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, $SD = 0.34$) และประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$, $SD = 0.30$)

3. คู่มือการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับครู) พบว่า ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.38$) ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$, $SD = 0.29$) และประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, $SD = 0.35$)

4. ประโยชน์และผลลัพธ์ของรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ พบว่าความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, $SD = 0.43$) ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, $SD = 0.43$) และประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, $SD = 0.39$)

สรุปผลโดยรวมทั้งหมดตามประเด็นการประเมิน ร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ

พบว่า ความเหมาะสมโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, $SD = 0.36$) ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, $SD = 0.35$) และประโยชน์โดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$, $SD = 0.32$) สะท้อนให้เห็นว่าร่างรูปแบบการพัฒนาครูดังกล่าว สามารถนำไปใช้จริงในการพัฒนาครู และส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งคาดว่าจะส่งผลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนสามารถนำไปขยายผลสู่การพัฒนาครูและสถานศึกษาในระดับต่อไปได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมย่อยที่ 4.3 การสัมมนาอิงผู้รู้หรือผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)

ผลการสัมมนาอิงผู้รู้หรือผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) มีผลการรับรองร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ พบว่า ร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน สรุปผล คงเดิม คิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้รู้หรือผู้ทรงคุณวุฒิ และเอกสารประกอบ สรุปผล คงเดิม คิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้รู้หรือผู้ทรงคุณวุฒิ

กิจกรรมย่อยที่ 4.4 การทดลองใช้ (Try out)

การทดลองใช้ร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายจริงจำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ศูนย์การศึกษาชนบทและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 4 กิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรมที่ 4.4.1 ผลต่อคุณภาพครู ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 2) กิจกรรมที่ 4.4.2 ผลต่อคุณภาพครู ด้านพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 3) กิจกรรมย่อยที่ 4.4.3 ผลต่อคุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 4) กิจกรรมที่ 4.4.4 ผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู และความพึงพอใจของครูต่อร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ รายละเอียดดังนี้

กิจกรรมย่อยที่ 4.4.1 ผลต่อคุณภาพครู ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ผลต่อคุณภาพครู ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ก่อนและหลังการใช้ร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ ครูศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง จำนวน 25 คน พบว่า ก่อนการใช้รูปแบบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 43 ซึ่งไม่ผ่านตามเกณฑ์การผ่านร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม (32-40 คะแนน) และหลังการใช้รูปแบบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 33 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์การผ่านร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม (32-40 คะแนน) มีคะแนนพัฒนาการเฉลี่ย 16 คะแนน และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เฉลี่ย 73.19 พัฒนาการอยู่ในระดับสูง ซึ่งผ่านตามเกณฑ์การผ่าน ค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ ตั้งแต่ระดับสูงขึ้นไป

กิจกรรมที่ 4.4.2 ผลต่อคุณภาพครู ด้านพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ผลต่อคุณภาพครู ด้านพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หลังการใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ ครูศูนย์ส่งเสริมศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง จำนวน 25 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) อยู่ในระดับดีเยี่ยม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84 พิจารณารายบุคคล พบว่า คะแนนอยู่ในระดับดีเยี่ยม จำนวน 22 คน และคะแนนอยู่ในระดับดี จำนวน 3 คน แสดงให้เห็นว่าครูทุกคนผ่านเกณฑ์การผ่านระดับดี ขึ้นไป

กิจกรรมที่ 4.4.3 ผลต่อคุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ผลต่อคุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน หลังการใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ ผู้เรียนศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง ภาคเรียนที่ 1/2565 จำนวน 2,126 คน ดังนี้ 1) ระดับประถมศึกษา จำนวน 80 คน 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 792 คน 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,254 คน และภาคเรียนที่ 2/2565 จำนวน 2,370 คน ดังนี้ 1) ระดับประถมศึกษา จำนวน 78 คน 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 778 คน 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,514 คน พบว่า ผู้เรียนที่มีผลการเรียนระดับดี (3) ขึ้นไป คือร้อยละ 81.14 ของผู้เรียนทั้งหมด ซึ่งผ่านค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมด มีผลการเรียนระดับดี (3) ขึ้นไป

กิจกรรมที่ 4.4.4 ผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู และความพึงพอใจของครูต่อร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ

ผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูและความพึงพอใจของครูต่อร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู ภาคเรียนที่ 1/2565 จำนวน 327 คน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, $SD = 0.94$) โดยด้านที่ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรกคือ ด้านผลลัพธ์และความรู้สึกโดยรวม ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.94$) รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาและการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, $SD = 0.86$) ด้านการมีส่วนร่วมและกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, $SD = 0.97$) และด้านปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, $SD = 0.96$)

2. ผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู ภาคเรียนที่ 2/2565 จำนวน 331 คน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเพิ่มขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.61$) โดยด้านที่ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรกคือ ด้านปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน ($\bar{X} = 4.81$, $SD = 0.44$) รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาและการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, $SD = 0.52$) ด้านผลลัพธ์และความรู้สึกโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, $SD = 0.73$) และด้านการมีส่วนร่วมและกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.70$)

3. ผลต่อความพึงพอใจของครูต่อร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบภาคเรียนที่ 1/2565 จำนวน 25 คน พบว่า ครูมีความพึงพอใจโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.80$) รายละเอียดดังนี้

ร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ด้านที่ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรกคือ ด้านการวัดและประเมินผล ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.57$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ การพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53$, $\sigma = 0.73$) ด้านวัตถุประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.79$) ด้านหลักการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.77$) และด้านเนื้อหาสาระอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.82$) ตามลำดับ

เอกสารประกอบ 1) คู่มือการใช้รูปแบบพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษา) อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.89$)

เอกสารประกอบ 2) คู่มือการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับครู) อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.84$)

4. ผลต่อความพึงพอใจของครูต่อร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบภาคเรียนที่ 2/2565 จำนวน 25 คน พบว่า ครูมีความพึงพอใจโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.74$, $\sigma = 0.56$) รายละเอียดดังนี้

ร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ด้านที่ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรกคือ ด้านการวัดและประเมินผล ($\mu = 4.81$, $\sigma = 0.51$) รองลงมาคือ ด้านวัตถุประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.52$) ด้านกระบวนการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.65$) ด้านเนื้อหาสาระอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.60$) และด้านหลักการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.63$) ตามลำดับ

เอกสารประกอบ 1) คู่มือการใช้รูปแบบพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษา) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.46$)

เอกสารประกอบ 2) คู่มือการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับครู) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.88$, $\sigma = 0.48$)

โดยสรุป ผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู และความพึงพอใจของครูต่อร่างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ แสดงให้เห็นว่า ร่างรูปแบบการพัฒนาครู และเอกสารประกอบที่พัฒนาขึ้น ตอบสนองความต้องการของครูและนักเรียนได้อย่างเหมาะสม มีความพึงพอใจในทุกด้านในระดับมากที่สุด ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 ผลต่อคุณภาพครู ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) กิจกรรมที่ 2 ผลต่อคุณภาพครู ด้านพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) กิจกรรมที่ 3 ผลต่อคุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และกิจกรรมที่ 4 ผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู และความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ผลต่อคุณภาพครู ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ผลต่อคุณภาพครู ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ ครูศูนย์ส่งเสริมศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปักธงชัย จำนวน 24 คน พบว่า ก่อนการใช้รูปแบบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 63 ซึ่งไม่ผ่านตามเกณฑ์การผ่านร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม (32-40 คะแนน) และหลังการใช้รูปแบบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 37 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 93 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์การผ่านร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม (32-40 คะแนน) มีคะแนนพัฒนาการเฉลี่ย 12 คะแนน และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เฉลี่ย 79.41 พัฒนาการอยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งผ่านตามเกณฑ์การผ่าน ค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ ตั้งแต่ระดับสูงขึ้นไป

กิจกรรมที่ 2 ผลต่อคุณภาพครู ด้านพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ผลต่อคุณภาพครู ด้านพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หลังการใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ ครูศูนย์ส่งเสริมศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปักธงชัย จำนวน 24 คน พบว่า ครูทุกคนมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) อยู่ในระดับดีเยี่ยม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88 แสดงให้เห็นว่าครูทุกคนผ่านเกณฑ์การผ่านระดับดี ขึ้นไป

กิจกรรมที่ 3 ผลต่อคุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ผลต่อคุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน หลังการใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ ผู้เรียนศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปักธงชัย ภาคเรียนที่ 1/2566 จำนวน 1,587 คน ดังนี้ 1) ระดับประถมศึกษา จำนวน 32 คน 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 610 คน 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 945 คน และภาคเรียนที่ 2/2566 จำนวน 1,635 คน ดังนี้ 1) ระดับประถมศึกษา จำนวน 29 คน 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 625 คน 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 981 คน พบว่า ผู้เรียนที่มีผลการเรียนระดับดี (3) ขึ้นไป คือร้อยละ 84.24 ของผู้เรียนทั้งหมด

ซึ่งผ่านค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมด มีผลการเรียนระดับดี (3) ขึ้นไป

กิจกรรมที่ 4 ผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู และความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ

ผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูและความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบึงระจัน มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูภาคเรียนที่ 1/2566 จำนวน 310 คน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.88$) โดยด้านที่ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรกคือ ด้านผลลัพธ์และความรู้สึกโดยรวม ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.83$) รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาและการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 0.85$) ด้านปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.91$) และด้านการมีส่วนร่วมและกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.93$)

2. ผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูภาคเรียนที่ 2/2566 จำนวน 311 คน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเพิ่มขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, $SD = 0.53$) โดยด้านที่ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรกคือ ด้านปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน ($\bar{X} = 4.87$, $SD = 0.34$) รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาและการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, $SD = 0.47$) ด้านการมีส่วนร่วมและกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, $SD = 0.53$) และด้านผลลัพธ์และความรู้สึกโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.70$)

3. ผลต่อความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบภาคเรียนที่ 1/2566 จำนวน 24 คน พบว่า ครูมีความพึงพอใจโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$, $\sigma = 0.79$) รายละเอียดดังนี้

รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ด้านที่ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรกคือ ด้านการวัดและประเมินผล ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.50$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.69$) ด้านวัตถุประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.76$) ด้านหลักการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.79$) และด้านเนื้อหาสาระอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.84$) ตามลำดับ

เอกสารประกอบ 1) คู่มือการใช้รูปแบบพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษา) อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.40$, $\sigma = 0.91$)

เอกสารประกอบ 2) คู่มือการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับครู) อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.85$)

4. ผลต่อความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบภาคเรียนที่ 2/2566 จำนวน 24 คน พบว่า ครูมีความพึงพอใจโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.83$, $\sigma = 0.50$) รายละเอียดดังนี้

รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ด้านที่ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรกคือ ด้านวัตถุประสงค์ ($\mu = 4.90$, $\sigma = 0.40$) รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.83$, $\sigma = 0.50$) ด้านกระบวนการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$, $\sigma = 0.58$) ด้านหลักการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.77$, $\sigma = 0.55$) และด้านเนื้อหาสาระอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.57$) ตามลำดับ

เอกสารประกอบ 1) คู่มือการใช้รูปแบบพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษา) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.86$, $\sigma = 0.43$)

เอกสารประกอบ 2) คู่มือการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับครู) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.88$, $\sigma = 0.49$)

โดยสรุป ผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู และความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเอกสารประกอบ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการพัฒนาครู และเอกสารประกอบที่พัฒนาขึ้น ตอบสนองต่อความต้องการของครูและนักเรียนได้อย่างเหมาะสม มีความพึงพอใจในทุกด้านในระดับมากที่สุด ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการดำเนินการปัจจุบันและสภาพการดำเนินการที่คาดหวังเกี่ยวกับการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พบว่า สภาพการดำเนินการปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ขณะที่สภาพการดำเนินการที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานในปัจจุบันยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ควรจะเป็น และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาในทุกด้าน เมื่อพิจารณาความ

ต้องการจำเป็นของการพัฒนาครู พบว่า สามารถเรียงลำดับความสำคัญได้ ดังนี้ 1) ด้านวิธีพัฒนาครู 2) ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และ 3) ด้านการนิเทศ ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองอย่างจริงจัง แต่ยังขาดรูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม เป็นระบบ และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู รวมถึงการนิเทศที่ต่อเนื่องและมีการสะท้อนผลเชิงสร้างสรรค์ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้อย่างคงใช้วิธีการแบบดั้งเดิม และไม่สามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผลการพัฒนารูปแบบ พบว่า รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารประกอบการใช้รูปแบบ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษา) และคู่มือการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำหรับครู) ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และประโยชน์ในการใช้จริง และได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผลการศึกษา พบว่า หลังการใช้รูปแบบการพัฒนาครู ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับสูงมาก และมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับดีเยี่ยม ขณะที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี (3 ขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 84.24 ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ นอกจากนี้ครูและผู้เรียนยังมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และต่อรูปแบบการพัฒนาครู รวมถึงเอกสารประกอบ ในระดับมากที่สุด ทุกด้านผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการพัฒนาครูที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของครูและผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถ และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีคุณภาพ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบของงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ประกอบข้อเสนอแนะจากผลงานวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากข้อค้นพบของรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีข้อเสนอแนะ ที่สามารถทำการศึกษาองค์ประกอบของ

รูปแบบ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระกระบวนการ และการวัดและประเมินผล ไปพัฒนาการบริหารอื่น ๆ ได้ เช่น รูปแบบการบริหารแบบมีคุณภาพ รูปแบบการพัฒนาภายในสถานศึกษา เป็นต้น

2. จากข้อค้นพบของรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายทั้งด้านความรู้ และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้อำนวยการสามารถนำไปใช้ในการประเมินทั้งความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รวมถึงการประเมินการปฏิบัติงานจริงในชั้นเรียน

3. จากข้อค้นพบของรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การศึกษาติดตามผลของการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในระยะยาว (1-3 ปีขึ้นไป) เพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูและความยั่งยืนของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. จากข้อค้นพบของผลการวิจัย สามารถนำการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5 ขั้นไปพัฒนาครู ในหน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ ได้ เช่น หน่วยงานการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นต้น

2. จากข้อค้นพบของผลการวิจัย สามารถนำไปพัฒนางานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาครูที่บูรณาการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) หรือปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ หรือวิดีโอสำหรับการศึกษาดนเองของครู เป็นต้น

3. จากข้อค้นพบของผลการวิจัย ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในบริบทโรงเรียนที่แตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล หรือโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านทรัพยากรต่างกัน เพื่อดูความสามารถในการปรับใช้และความเหมาะสมของรูปแบบ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

ณิรดา เวชญาติลักษณ์. (2561). *หลักการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นนทสิพร ธาดาวิทย์. (2559). *การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning*. กรุงเทพฯ: ทริปเพิล เอ็ดดูเคชั่น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประคอง รัตมีแก้ว. (2563). *การพัฒนาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สุพรรณบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3.

วัชรรา เล่าเรียนดี, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง, & อรพิน ศิริสัมพันธ์. (2560). *กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21*. นครปฐม: เพชรเกษมพรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด.

- วาสนา ต่อชาติ. (2564). การพัฒนารูปแบบนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล. โรงเรียนบ้านคำโพน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ศรีถาวรณ ไสโสภ. (2565). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนตะคร้อพิทยา อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 18(2), 125–138.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). รายงานประจำปี 2561. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้. กรุงเทพฯ: หน่วยงานนิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2565). รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). บทวิเคราะห์การพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560–2579. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- โสภพร ไสยแพทย์. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
<https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Meyers, C., & Jones, T. B. (1993). *Promoting active learning: Strategies for the college classroom*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.